

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ОБЛАСНИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА

**ТРАДИЦІЙНА КУЛЬТУРА
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ:
РОДИННІ ЦІННОСТІ І ТРАНСЛЯЦІЯ
СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ДОСВІДУ
ПОКОЛІНЬ**

Матеріали науково-практичної конференції

20-21 травня 2016 року

Харків – 2016

УДК 008:316.73(043.2)

ББК 71.083я431

T65

Редакційна колегія:

Л.Г. Омельченко – директор Обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва, заслужена артистка України;

О.Г. Бугайченко – завідувач відділу інноваційних культурних проєктів та міжнародного співробітництва Обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва;

Н.М. Роман – доцент, кандидат педагогічних наук.

Адреса редакційної колегії: 61002, Україна, м. Харків, вул. Пушкінська, 62;

Обласний організаційно-методичний центр культури і мистецтва.

Тел.+380 (57) 725-12-36

Традиційна культура в умовах глобалізації: родинні цінності і трансляція соціокультурного досвіду поколінь. Матеріали науково-практичної конференції (20-21 травня 2016 року). – Харків : «Точка», 2016. – 322 с.

ISBN 978-617-669-200-3

У тезах та доповідях, розміщених у збірці, окреслено перспективи збереження родинних цінностей у сучасному глобалізованому суспільстві, які було розглянуто під час роботи науково-практичної конференції «Традиційна культура в умовах глобалізації: родинні цінності і трансляція соціокультурного досвіду поколінь», що проходила в м. Харкові 20-21 травня 2016 року.

В конференції взяли участь провідні науковці з різних регіонів України, а також учені з Молдови та Росії. В процесі обговорення теми, досвідчені фахівці в галузях мистецтвознавства, історії, філософії, педагогіки та культури в різних аспектах розглянули родинні цінності та довели, що вони є основою добробуту сучасної людини, запорукою заможності держави й світу в цілому.

У ході роботи конференції проаналізовано й узагальнено як історичні, так і сучасні шляхи творчого відтворення та еволюційного розвитку традиційної культури, яка є основою родинних цінностей. Під час дискусії окрему увагу було приділено обґрунтуванню, систематизації та ефективному впровадженню засобів трансляції соціокультурного досвіду поколінь.

Для широкого кола дослідників, практиків, а також усіх тих, хто цікавиться проблемами традиційної культури, національного усвідомлення, самоідентифікації, збереженням родинних цінностей.

Матеріали друкуються в авторській редакції з незначними коректорськими правками українською та російською мовами.

УДК 008:316.73(043.2)

ББК 71.083я431

ISBN 978-617-669-200-3

© Обласний організаційно-методичний центр культури і мистецтва, 2016

О.М. Сошнікова,

кандидат філософських наук,
заступник директора з наукової роботи
Харківського історичного музею
імені М.Ф. Сумцова

МУЗЕЙ ТА ЙОГО РОЛЬ У ФОРМУВАННІ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Сьогодні, в умовах формування в Україні, як і в більшості країн світу, відкритого інформаційного суспільства, яке фіксує значимість знання та інформації як основного ресурсу соціокультурного розвитку особистості та декларує відкритість, плюралізм і постійні зміни соціокультурного простору, особливого значення набувають музеї – багатофункціональні інститути соціальної пам'яті з функціями накопичення, збереження, ретрансляції матеріальних і духовних цінностей, що покликані вирішувати завдання пошуку світоглядних і інтелектуальних орієнтирів, соціокультурної адаптації людини в сучасному мультикультурному світі та формування гармонійно розвиненої особистості через залучення громадян до надбань культурної спадщини.

Питання становлення й розвитку інформаційної культури набувають все більшої актуальності, оскільки теорія інформаційного суспільства зі способу прогнозування майбутніх змін у соціумі поступово перетворюється в засіб опису поточних змін. У цьому сенсі особливої важливості набувають нові культурні домінанти (цінності, норми, знаки, значення, інтерпретація тощо), які формують світоглядні принципи людини в перехідний період. Відповідальність за становлення й розвиток ціннісних, моральних, етичних та інших домінант людини інформаційного суспільства лежить не стільки на соціальних аспектах і структурах, скільки на сфері культури, дзеркалом якої є саме музеї.

У цьому контексті музей розглядається як інформаційна система, спрямована на передачу інформації семіотичними засобами через предметно-просторове середовище, як особливий канал інформаційного зв'язку, що опосередковує і суб'єктно-об'єктні, і

інформаційні контакти, необхідні для формування особистості. Це дозволяє сприймати музей як спеціалізований засіб трансляції культури і освоєння культурного досвіду. Якщо раніше музеї звертали увагу лише на минуле, зберігачами якого вони виступали, і метою експозиції, як основного каналу комунікації музею, був суто історичний об'єкт, то в сучасному світі метою експозиції є осмислення минулого, рефлексія від історії до майбутнього через теперішнє. Важливо не лише розповісти «як було», але й наочно продемонструвати «до чого це призвело в минулому» і «що треба враховувати в майбутньому у зв'язку з цим». Сучасний музей розглядається як комунікативний простір, який забезпечує стійкий контакт публіки з культурою за допомогою експозицій, інтерактивних заходів та сучасних інформаційних технологій.

Новітні технології мультимедіа, які активно використовуються музеями для зберігання й популяризації матеріального і нематеріального культурного надбання, міжкультурних обмінів та міжмузейних контактів, ще більше посилюють роль музеїв у формуванні інформаційного суспільства. Доступ до різноманітних видів культурної продукції і до послуг мультимедіа через інформаційні магістралі забезпечує і фахівцям, і звичайним користувачам безмежні можливості для приєднання до світової культури в її багатобарвності. Але, разом із тим, глобалізація може загрожувати збереженню національних традицій, місцевих звичаїв, вірувань, цінностей. Саме в цьому контексті музей є одним із небагатьох суспільних інститутів, який надає можливості та створює оптимальні умови для культурної ідентифікації.

У суспільстві, де образи домінують над реальністю, або стимулюють реальність, музей зі своїми консервативними функціями в комбінації з техногенними інноваціями забезпечує збереження глибинного зв'язку часів, виступає одним із елементів культурного процесу і аксіологічною мірою діяльності. Таким чином, музей як феномен, що репрезентує культурну традицію, стає значущим елементом соціокультурного порядку інформаційного суспільства, який сьогодні стверджується.
